

Utbildningsinspektion i Esperedskolan och Skavbökeskolan Förskoleklass, grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolorna	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Esperedskolan och Skavbökeskolan den 7–8 februari 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Esperedskolan och Skavbökeskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Esperedskolan och Skavbökeskolan intervjuades skolledningen, elever, representanter ur personalgruppen och elevvårdsteamet samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolorna

Esperedskolan och Skavbökeskolan	Antal elever
Förskoleklass	35
Grundskola	230
Skolbarnsomsorg	90

Esperedskolan är en skola med verksamhet från förskoleklass till och med årskurs 6. Skolan är belägen i Oskarström, cirka två mil norr om Halmstad. Slöjdundervisning och undervisning i hem- och konsumentkunskap sker på den angränsande Österledsskolan där också skollunch serveras. Skolbarnsomsorgen är integrerad i skolans lokaler.

Eleverna på skolan har tillgång till en idrottshall i skolans närhet.

Det har på senare år skett en viss inflyttning till Oskarsström men trots det har skolan ett sjunkande elevantal.

Skavbökeskolan är en landsbygdsskola som ligger cirka en mil från Oskarström. Skolan tar emot cirka 70 elever i verksamhet från förskoleklass till och med årskurs 6 och prognoser visar även här på ett sviktande elevunderlag.

På skolan finns en lokal för idrottsundervisning medan slöjdundervisning, undervisning i hem- och konsumentkunskap och elevernas språkval genomförs på Österledsskolan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Esperedskolan och Skavbökeskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörsteamets intryck av klimatet bland elever och vuxna på såväl Esperedskolan som Skavbökeskolan är företrädesvis positivt. Samtal och bemötande eleverna emellan och mellan elever och vuxna är engagerat och respektfullt och eleverna på de båda skolorna berättar att de trivs. Personalen och också föräldrarna är dock klara över att det periodvis kan vara stökigt på skolorna men arbetet för att skapa en god värdegrund har intensifierats och insatser har satts in, en uppfattning som föräldrarna i huvudsak delar. Kunskapsresultaten är övervägande goda och de samlade intrycken av iakttagelser och intervjuer tyder på att man på de båda skolorna gör stora ansträngningar för att uppmärksamma och tillgodose elever i behov av extra stöd.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolorna inom följande områden:

- De båda skolorna erbjuder till övervägande del sina elever en positiv miljö, men signaler som framkommit under inspektionen tyder på att ytterligare ansträngningar bör göras för att säkerställa ett tydligt systematiserat värdegrundsarbete.
- Det pågår ett utvecklingsarbete på båda skolorna men arbetet bör fortgå om skolans pedagogiska arbetsformer skall leva upp till intentionerna i läroplanen.
- Progressionen i elevernas lärande är otydlig och ansträngningar bör göras, i första hand på Esperedskolan, för att skapa bättre kontinuitet genom elevernas hela skolgång.
- Uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling utöver svenska, engelska och matematik bör förbättras.
- Kvalitetsarbetet i syfte att följa och utveckla kvaliteten av skolans insatser bör bli tydligare och mer systematiskt, kvalitetsredovisningen få en tydligare struktur och bör därtill förankras i föräldra- och elevgruppen.

Inspektörerna bedömer att nedan angiven brist snarast skall åtgärdas.

- Det saknas en arbetsplan i verksamheten (2 kap. 23 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl eleverna utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Trygghet och trivsel är den dominerande bilden av klimatet på de båda skolorna men skolledningen, personalrepresentanter och föräldrar vittnar om att man under perioder inte lyckats nå ett fullgott resultat av arbetet med att skapa ett gott förhållningssätt bland eleverna. En förhållandevis stor andel elever behöver stöd i sitt skolarbete och stökiga elever tar periodvis i anspråk oproportionerligt stora personalresurser, något man menar påverkar värdegrundsarbetet negativt. Föräldrarnas uttalanden är dock övervägande positiva och flertalet uttrycker sin uppskattning över personalens engagemang och handlingskraft.

De nationella ämnesproven i årskurs 5 visar att elevernas kunskapsresultat håller god kvalitet och ligger i nivå med andra skolor i kommunen med likartade förutsättningar.

Det finns en medvetenhet på skolan om vikten av att eleverna har inflytande och får vara med och ta ansvar för sitt skolarbete, ett arbete som gett avtryck i undervisningen, företrädesvis på Skavbökeskolan och i Esperedskolans högre årskurser.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att det pågår ett engagerat och målmedvetet arbete på båda skolorna för att grundlägga och bibehålla goda normer och värden. Elevernas utveckling och lärande ligger i linje med läroplanens mål och deras inflytande i planering och genomförande av undervisningen är synligt.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Styrning och ledning

Läroplanen anger att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen och skollagen anger att det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn för Esperedskolan och Skavbökeskolan ingår sedan årsskiftet 2004/2005 i arbetsledningen för verksamhetsområde Österled. Rektorn framstår som omtyckt och respekterad. Han är väl känd i hela organisationen och ger intrycket av att ha en tydlig och uttalad viljeinriktning avseende det pedagogiska utvecklingsarbetet.

Arbetet med normer och värden

I skollag och läroplan finns angivet att en av skolans viktigaste uppgifter är att aktivt arbeta med frågor som rör värdegrunden men det finns bland personalen på de båda skolorna, inte minst elevvårdspersonalen, en oro för att den snabba inflyttningstakten av barnfamiljer kan ha lett till att man i Oskarström inte haft beredskap för att möta en förändrad social struktur. Att det finns en pågående diskussion bland personalen kring värdegrundsfrågor är uppenbart och insatser görs för att skapa och bibehålla ett gott klimat bland eleverna. Kontinuerliga samtal i klassrummen, tjej- och killsnack, kamratstödjare och inte minst kurators och specialpedagogers insatser är exempel på sådana värdegrundsstödjande åtgärder. Inspektörsteamet gör trots det bedömningen att ytterligare ansträngningar bör göras för att systematisera och säkra en gemensam hållning till det pågående värdegrundsarbetet.

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67) trädde i kraft den 1 april 2006 och med anledning härav skall varje verksamhet upprätta en likabehandlingsplan. Planen skall syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall årligen följas upp och ses över. Vid inspektionsbesöket hade Österleds verksamhetsområde en handlingsplan mot kränkande behandling i enlighet med läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94). Denna plan behandlade dock inte kränkningar mellan vuxen och elev, vilket bör vara en del av skolans handlingsprogram för

att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling enligt Lpo 94. Inspektörerna förutsätter att man på skolorna beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete och att detta också kommer till uttryck i den nya likabehandlingsplanen.

Föräldrarnas insyn och delaktighet i skolans arbete sker i första hand genom föräldramöten och mer eller mindre täta, spontana kontakter. Föräldrarna känner sig välkomna till skolan och uttrycker förtroende för personalens arbete. Samtidigt har de förhoppningar om att kvaliteten på samtalen på föräldramötena skall höjas. Man menar att dessa möten i alltför stor utsträckning präglas av information som upprepats under alla årskurser och som i liten utsträckning bjuder in dem till insyn och en aktuell diskussion om skolans inre arbete. Däremot uttrycker flertalet föräldrar att utvecklingssamtalen skapar bra förutsättningar för information och dialog.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

I läroplanen finns angivet att alla som arbetar i skolan skall samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren skall utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Detta innebär att eleven kan få möjlighet att under lärarens ledning arbeta med tematiskt upplagda arbeten och nivågrupperingar i enskilda ämnen där parallella aktiviteter pågår och elever med likartade intressen eller mognadsnivåer arbetar enskilt eller i grupp. Av intervjuerna med skolledningen, personalrepresentanter och också föräldrar framgår att det finns en vilja att grundlägga ett arbetssätt där eleverna får inflytande över undervisningen och kan utvecklas och lära sig på olika sätt och i egen takt. Sådana arbetsformer har fått störst genomslag i undervisningen på Skavbökeskolan men också i de högre årskurserna på Esperedskolan.

I Esperedskolans tidigare år arbetar man med innehållet på ett mer ensidigt sätt. Undervisningen förefaller i hög grad vara styrd av läromedel och tar i liten utsträckning hänsyn till mål att sträva mot. Ett sådant arbetssätt får konsekvensen att undervisningen inte i tillräcklig grad problematiserar och låter elevernas egna erfarenheter komma till uttryck. Inspektörsteamet finner därför att det finns behov av fortsatta pedagogiska diskussioner om kunskapsmålen och arbetets innehåll. Det är i detta sammanhang angeläget att samverkan mellan lärargrupper ökas så att progressionen i elevernas lärande från förskoleklass till årskurs 9 på Österledskolan tydliggörs för elever, föräldrar och personal. Att det i personalgrupperna finns ett intresse för att vidareutveckla samverkansformerna är tydligt och många efterlyser avsatt tid där alla personalkategorier gemensamt kan mötas och föra en pedagogisk diskussion. Inte sällan är forskollärare och fritidspedagoger upptagna med eleverna när lärarpersonalen har tidsutrymme att samlas till konferenser.

För genomförandet av de fastställda målen för utbildningen skall det finnas en arbetsplan. Arbetsplanen skall utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Ett dokument, med rubriken Uppdrag 2004, har tagits fram i Österleds verksamhetsområde, men dokumentet är föga känt och ingen av de intervjuade betraktar det som en plan för arbetet på Esperedskolan och Skavbökeskolan. Inspektörsteamet gör därför bedömningen att det i rektorsområdet saknas en arbetsplan

som kan utgöra ett levande dokument i det fortsatta arbetet på de båda skolorna.

Andelen elever i behov av stöd är enligt skolledningen och personalen omfattande. Man räknar med att uppemot 25 procent av eleverna varje läsår har något behov av extra stödinsatser, en siffra som vissa läsår varit än högre. Att det finns en uttalad ambition att identifiera och ge eleverna utökade resurser är tydligt och enligt elevvårdsteamet finns rutiner som urskiljer den enskilde elevens kunskapsutveckling och stödbehov. Däremot tycks uppföljningen i första hand säkerställa elevernas utveckling avseende ämnena svenska, engelska och matematik och enligt inspektörsteamets bedömning sker inte resultatuppföljningen i andra ämnen och under hela elevens skolgång i tillräcklig omfattning.

Åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd används som ett instrument och skolledning, ett kvalificerat elevvårdsteam och elevernas vårdnadshavare är involverade i arbetet. Arbetet med åtgärdsprogram har utvecklats på senare år och enligt rektorn är detta ett utvecklingsarbete som skapat struktur i hela elevvårdsarbetet.

Man har i verksamhetsområdet påbörjat arbetet med att ta fram individuella utvecklingsplaner men arbetet har ännu inte kommit så långt att det tagits i bruk på skolorna. Inspektörsteamet förutsätter att detta utvecklingsarbete fortsätter och leder till att framtidsytande individuella utvecklingsplaner upprättas för varje elev i samband med utvecklingssamtalen.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet skall varje år upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Verksamhetsområdet har en gemensam kvalitetsredovisning men denna saknar en tydlig struktur med bedömningar av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolorna avser att vidta om målen inte har uppnåtts. Ett fortsatt arbete bör komma till stånd i syfte att skapa en kvalitetsredovisning som kan utgöra ett reellt verktyg i arbetet med uppföljning och utvärdering. Inspektörsteamet vill också uppmärksamma skolorna på att Esperedskolan och Skavbökeskolan framöver måste upprätta egna kvalitetsredovisningar.

Avseende det kontinuerliga kvalitetsarbetet menar personalen att detta är något som alltmer aktualiserats på båda skolorna. Fortlöpande samtal med eleverna följs upp med mer eller mindre kontinuerliga skriftliga utvärderingar och ambitionen finns att mera systematiskt knyta utvärderingarna till elevernas portfolios. Rektorsrådets övergripande kvalitetsarbete sker företrädesvis under två dagar i samband med vårterminens avslutning. Skolledning och personal är då samlad och diskussioner om de båda skolornas olika insatser och resultat lyfts i dagen. Av intervjuer med personalen framkommer emellertid en önskan om att arbetet tydligare skall återkopplas och ligga till grund för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis gör inspektörsteamet bedömningen att rektorn är väl känd i hela organisationen och ger intrycket av att ha en tydlig och uttalad viljeinriktning avseende det pedagogiska utvecklingsarbetet.

Inspektörsteamet gör vidare bedömningen att det generellt råder ett gott klimat på de båda skolorna och eleverna omfattar en god värdegrund. Behovet av värdegrundsrelaterade stödåtgärder är dock stort och trots skolornas ambitiösa insatser gör inspektörsteamet bedömningen att detta arbete bör systematiseras och intensifieras.

Det pågår ett utvecklingsarbete i rektorsområdet men fortsatta pedagogiska diskussioner om kunskapsmål och arbetets innehåll och också bättre samverkansformer mellan lärargrupper är nödvändiga om intentionerna i läroplanen skall genomsyra hela verksamheten.

Progressionen i elevernas lärande från förskoleklass till årskurs 9 är otillfredsställande och ansträngningar bör göras, i första hand på Esperedskolan, för att skapa bättre kontinuitet.

Det saknas en arbetsplan i verksamheten, varför det är angeläget att en sådan snarast arbetas fram.

Det finns fungerande system för att identifiera och följa upp elevernas kunskapsutveckling och eventuella stödbehov men fortsatta utvecklingsinsatser bör komma till stånd för att säkerställa att elevernas utveckling följs upp i alla ämnen under hela elevens skolgång.

Inspektörsteamet gör vidare bedömningen att kvalitetsredovisningen och också kvalitetsarbetet i övrigt behöver bli tydligare och mer systematiskt.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

På kommunens webbplats finns information om skolan och skriftlig information finns också att tillgå.

Flertalet pedagoger på skolan har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver och enligt rektorn har det hittills inte varit några problem att rekrytera utbildad personal. Det har inte framkommit annat än att man på skolan är nöjd med utbudet av kompetenshöjande insatser.

Lokalerna på Skavbökeskolan är av äldre standard, ganska slitna och i behov av upprustning. Avsaknaden av grupprum på båda skolorna begränsar pedagogernas möjligheter att bryta upp klasserna och skapa mindre elevgrupper där olika eller parallella aktiviteter kan genomföras.

Böcker och annat material är av godtagbar standard men datorerna är få till antalet och även de av äldre standard, en uppfattning som både elever och pedagoger understryker.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis gör inspektörsteamet bedömningen att lärarbehörigheten på skolan är god.

Skolorna i rektorsområdet erbjuder det utbud som författningarna föreskriver och information om skolans verksamhet finns att tillgå.

Datum	Ort
2006-12-13	Lund

Lena Godin

Monika Ivarsson